

PLAN ORGANIZOWANIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W GMINIE CZARNIA



2022-2024

SPIS TREŚCI

1. Cele organizowania społeczności lokalnej w ramach działalności CUS.....	3
2. Założenia i wnioski wynikające z diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnia	4
3. Planowanie OSL.....	6
4. Analiza potrzeb i zasobów wspólnoty samorządowej oraz aktywizacja społeczności lokalnej.....	8
5. Społeczno - gospodarcza charakterystyka gminy i jej zasoby.....	11
6. Działania związane z OSL	15
7. Podsumowanie	16

1. Cele organizowania społeczności lokalnej w ramach działalności CUS

Organizowanie społeczności lokalnej to forma profesjonalnego działania zwróconego na wywoływanie trwałych, pozytywnych zmian społecznych. Można więc stwierdzić, iż jest to kwalifikowana, zintegrowana usługa społeczna posiadająca charakter środowiskowy. Składa się ona z wielu sekwencyjnych działań prospołecznych o określonych, mierzalnych parametrach, a równocześnie przystosowanych do lokalnych uwarunkowań. Usługa, jaką jest organizowanie społeczności lokalnej skierowana jest do wszystkich mieszkańców gminy Czarnia, niezależnie od statusu materialnego lecz zgodnie z wykazywanymi potrzebami.

Ogólnie rzecz biorąc, usługa jaką jest organizowanie społeczności lokalnej odwołuje się do konstytucyjnej zasady pomocniczości państwa. Zgodnie z tą zasadą pierwszeństwo w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych i rozwiązywania problemów przypisuje się strukturom możliwie niskiego szczebla. Ponadto, organizacja społeczności lokalnej stanowi rozszerzenie współpracy międzysektorowej, zarówno pod względem podmiotowym (partnerzy współpracy), jak i przedmiotowym (zakres działań i kształt rozwiązań).

Celem organizowania środowiska jest przede wszystkim wspomaganie jego rozwoju, aktywizowanie, inspirowanie do pozytywnych zmian, przekształcanie zachowań i postaw ludzi zamieszkałych w tym środowisku. Ważnym elementem jest również tworzenie warunków do właściwego rozwoju jednostek i grup należących do danej społeczności, jak również budowanie więzi emocjonalnych, przełamywanie anonimowości i izolacji społecznej.

Cele główne założone do realizacji w ramach działań CUS:

1. odbudowywanie lub tworzenie więzi wspólnotowych oraz poczucia współodpowiedzialności za przestrzeń w której funkcjonuje ta wspólnota.
2. wyrównywanie szans, poprzez wspieranie i wzmacnianie społeczności znajdujących się w najtrudniejszym położeniu – zagrożonych społecznym wykluczeniem.
3. wzmocnienie poczucia solidarności społecznej, w tym solidarności sąsiedzkiej, organizacji pomocy wzajemnej, oraz tworzeniu świadomości wspólnoty miejsca, losu i sytuacji.

Reasumując należy stwierdzić, iż organizowanie społeczności lokalnej ma ogromne znaczenie dla rozwoju, aktywizowania oraz inspirowania ludności do podejmowania określonych działań na rzecz poprawy jakości życia.

2. Założenia i wnioski wynikające z diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarni we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju oraz Krajowym Instytutem Jakości - opracował Diagnozę Potrzeb i Potencjału na lata 2021-2025. Wspomniana diagnoza powstała na potrzeby przekształcenia się Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych. Diagnoza jest integralną częścią Planu Wdrażania Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia. Dokument ten określa zasoby i potrzeby gminy oraz wyznaczył obszar głównych problemów społecznych, których rozwiązanie jest bardziej efektywne dzięki działalności Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnia.

Gmina Czarnia to gmina wiejska, znajdująca się w województwie mazowieckim, w powiecie ostrołęckim. Położona jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, na granicy z województwem warmińsko-mazurskim. Odznacza się ona wysoką dynamiką wzrostową ogólnego wskaźnika rozwoju gminy. W związku z tym można stwierdzić, iż gmina podejmuje szereg działań na rzecz rozwoju, które jeszcze nie osiągnęły odpowiedniego pułapu rozwojowego.

Istotne znaczenie mają również dane demograficzne dotyczące gminy Czarnia. Otóż jest to jedna z najmniejszych gmin w powiecie ostrołęckim. W 2019 roku gminę zamieszkiwało 2 561 osób, w tym 1 269 kobiet oraz 1 308 mężczyzn. Ponadto, w gminie Czarnia współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi nie jest stosunkowo wysoki i wynosi 18,7%, podczas gdy w powiecie 26,1%, a w województwie 27,7%. W związku z tym można uznać, iż miejsce to zamieszkuje przede wszystkim osoby w wieku produkcyjnym. Tak więc, lokalne władze powinny skoncentrować się na tworzeniu przyjaznych warunków do życia dla mieszkańców, prowadzeniu aktywnej polityki społecznej oraz kontynuowaniu działań w zakresie rozwoju lokalnego rynku pracy i rozwoju kapitału ludzkiego.

Należy podkreślić, iż 65,70% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Czarnia pracuje w sektorze rolniczym, 12,50% w przemyśle i budownictwie, a 8,90% w sektorze usługowym. W Czarni można zaobserwować ogólny spadek liczby osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne na przestrzeni pięciu lat. Stopa bezrobocia wyniosła w 2019 roku 2,50%, podczas gdy w 2015 roku aż 4,85%. Udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł w 2019 roku 2,20%. Zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w 2019 roku było 64 mieszkańców gminy, w tym 37 kobiet i 27 mężczyzn. W stosunku do 2015 roku liczba ta spadła o 66 osób, co stanowi spadek o ok. 50%. W tym kontekście ogromne znaczenie dla władz

Problemem w gminie Czarnia jest brak lokali przeznaczonych do użytkowania dla
Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020

mieszkańców. W 2019 roku oddano do użytku 3 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc 1,19 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego, a także znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Czarnia to 622 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 243 mieszkania. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. W ostatnich latach spadła liczba beneficjentów korzystających z wsparcia socjalnego, na co wpływ miała dobra koniunktura gospodarcza.

W gminie Czarnia występuje problem jakim jest brak odpowiedniej liczby przedszkoli do których mogłyby chodzić dzieci mieszkańców. Według danych GUS w 2019 roku liczba dzieci w wieku od 0 - 4 lat wynosiła 127 osób. Oddziały przedszkolne funkcjonujące przy szkołach oraz punkt przedszkolny „Zielony Gaik” (punkt ten już nie funkcjonuje) zapewniały miejsce dla zaledwie 60 dzieci. W związku z tym wiele młodych matek nie jest w stanie zacząć pracy. W zasobach infrastruktury społecznej gminy brakuje również świetlic oraz klub dla dzieci i młodzieży. Problemem są również krótkie godziny funkcjonowania przedszkoli.

Innym problemem z jakim boryka się gmina Czarnia jest brak miejsc, w których świadczone byłyby usługi w zakresie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej dla mieszkańców. Ponadto mieszkańcy Gminy Czarnia nie mają na co dzień możliwości korzystania ze specjalistycznej pomocy lekarskiej na miejscu i po pomoc tego typu muszą udawać się najczęściej do Ostrołęki (ok. 50 km), Szczytna (ok. 35 km), Olsztyna (ok. 90 km) bądź Warszawy (ok. 150 km).

Problemem lokalnej społeczności jest również brak integracji między jej członkami. Ponadto, ze względu na pandemię Covid19 zrezygnowano z organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym, takich jak koncerty. W związku z tym istotne znaczenie ma rozbudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców.

Istotne znaczenie dla społeczności lokalnej ma również konieczność zapewnienia wsparcia osobom z niepełnosprawnością oraz ich rodzinom. Odnosi się to do wsparcia o charakterze pieniężnym oraz wsparcia o charakterze psychologicznym.

3. Planowanie OSL

Zaangażowanie mieszkańców Gminy Czarnia w życie społeczne jest niewielkie. Planuje się zachęcenie społeczności do aktywizacji np. poprzez współpracę Gminy z podmiotami ekonomii społecznej czy organizacjami społecznymi, które to realizowałyby usługi dla mieszkańców.

W ramach działania CUS zaplanowano utworzyć Klub Wolontariusza, którego członkowie będą budować postawy prospołeczne wśród całej społeczności gminy Czarnia. Członkowie powstałego Klubu Wolontariusza będą służyć pomocą innym osobom potrzebującym. Członkowie Klubu będą również włączać się w organizację przedsięwzięć realizowanych przez Stowarzyszenia na zlecenie Centrum Usług Społecznych. Taka forma aktywizacji społecznej odniesie wiele korzyści. Po pierwsze członkowie klubu nauczą się wzajemnej pomocy i będą kultywować wiedzę w swoim najbliższym otoczeniu a po drugie poprzez udzielanie się społecznie dla innych, klub będzie stanowił działania towarzyszące usługom społecznym, które będą proponowane w CUS. Wolontariat będzie świadczony bezpośrednio przez mieszkańców dla mieszkańców, co pozwoli w pełni zaangażować ich w organizowanie społeczności lokalnej. Niezbędnym do rozwoju działań wspierających takich jak wolontariat jest pokazanie społeczeństwu jak wiele dobrego mogą zrobić dla siebie nawzajem

Podczas badań ankietowych przy okazji prac nad diagnozą potrzeb i potencjału społeczności lokalnej gminy Czarnia ankietowani zostali poproszeni o uszeregowanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, w swoich odpowiedziach zaznaczyli, iż najczęstszymi problemami są: bezrobocie, alkoholizm, ubóstwo i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Ponadto badani zostali poproszeni o wskazanie grup społecznych, które są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Są to: rodziny i osoby o niskim statusie materialnym, osoby starsze i samotne, a także rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień.

W opracowaniu planu OSL wzięto pod uwagę główne przesłanki wynikające z przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Czarnia oraz oferty działań prowadzonych w gminie Czarnia.

Za kluczowe dla planowania OSL uznano następujące elementy:

1. ogólna ocena kondycji społeczności lokalnej, a w tym szczególnie:
 - poczucie więzi społecznej;
 - ocena jakości życia społecznego;
 - poziom identyfikacji lokalnej;

- zaufanie społecznego;
 - 2. wyrażone w ramach diagnozy potrzeb w zakresie usług i wsparcia natury społecznej:
 - wsparcie rodzin z dziećmi, w tym szczególnie do lat 3;
 - wsparcie dzieci i młodzieży, w tym budowanie więzi społecznych oraz zapewnienia możliwości realizacji własnych zainteresowań i rozwoju kompetencji społecznych i kulturowych;
 - wsparcie dorosłych mieszkańców gminy, w tym budowanie więzi społecznych oraz zapewnienie możliwości realizacji własnych zainteresowań i rozwoju kompetencji społecznych i kulturowych;
 - wsparcie osób niepełnosprawnych;
 - wsparcie osób bezrobotnych;
 - wsparcie osób starszych;
 - 3. ocena poziomu funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
 - 4. problemy natury społecznej występujące w gminie, a w tym szczególnie:
 - starzenia się społeczeństwa;
 - pogarszanie się wraz z wiekiem stanu zdrowia;
 - przeciwdziałanie występowaniu przejawów patologii społecznej, tj. m.in. alkoholizm, ubóstwo, uzależnienie młodzieży od nowoczesnych technologii oraz uzależnieniom behawioralnym, przemoc w rodzinie;
 - 5. różnorodność oferty w zakresie kultury i rekreacji , a w tym:
 - usługi sportowe i rekreacyjne;
 - projekty kulturalne;
 - programy wspomagające zdrowie i zdrowy tryb życia;
 - realizacja działań podnoszących świadomość społeczności lokalnej .

Należy podkreślić, iż plan działania powinien obejmować długofalową wizję zmiany społecznej oraz koncentrować się na mniejszych działaniach przynoszących szybkie rezultaty. Ponadto w ramach działalności CUS będą podejmowane działania mające na celu uzyskanie wsparcia ze strony partnerów społecznych, tj.:

- partnerzy wspierający OSŁ w ramach realizowanego sieciowania;
- lokalni liderzy społeczni, którzy będą podejmować decyzję, pomagać Organizatorowi Społeczności Lokalnej diagnozować problemy oraz proponować działania zmierzające do ich rozwiązania, liderzy społeczni będą brali również odpowiedzialność za określone zadania;
- wolontariusze, zaangażowani w pracę i pomoc drugiemu człowiekowi;

4. Analiza potrzeb i zasobów wspólnoty samorządowej oraz aktywizacja społeczności lokalnej.

W ramach złożonego wniosku o dofinansowanie projektu zaplanowano pracę OSŁ z środowiskiem w gminie Czarnia. Podstawą pracy OSŁ, będzie rozpoznanie środowiska, lokalnej społeczności. Organizowanie społeczności lokalnej jest pracą z ludźmi, stąd do podstawowych obowiązków OSŁ należy wchodzenie z nimi w bezpośrednie interakcje, dzięki czemu stworzone zostaną podwaliny pod przyszłe wspólne działania. Taki sposób pracy umożliwi organizatorowi poznanie aktywnych uczestników życia społecznego oraz potencjalnych liderów wśród mieszkańców oraz instytucji/organizacji gotowych do zaangażowania w planowane działania. Działania te będą miały na celu budowanie szerokiej sieci współdziałania ukierunkowanego na zmianę. OSŁ w swojej pracy nie może pominąć osób, które są niechętne lub krytycznie podchodzą do jego propozycji czy działań. Poznając ich opinie, motywację, argumenty oraz to co wzbudza u nich obawy, będzie w stanie poprzez rozmowę wszelkie te obawy rozwiązać.

W zakresie organizowania społeczności lokalnej jako punkt wyjścia do planu organizowania społeczności lokalnej przeprowadzona została analiza potrzeb i zasobów wspólnoty samorządowej.

Analizy dokonano w trzech wymiarach działania wspólnoty:

1. Kondycji lokalnych organizacji pozarządowych – jako bardzo istotnego potencjału do rozwoju usług społecznych i wspierających w gminie Czarnia.
2. Kondycji aktywności obywatelskiej mieszkańców – z uwagi na fakt, że tego typu aktywność stanowi swoisty „inkubator” dla wyłaniania lokalnych liderów, tworzenia grup i środowisk zaangażowanych w działania publiczne, współdziałania mieszkańców, instytucji publicznych, biznesu, sektora pozarządowego i innych,
3. Kondycji w zakresie działań animacyjnych dla lokalnej społeczności – jako struktur niezbędnych do rozwiązywania lokalnych problemów, włączanie społeczności w działania oddolne, wzmocnienia lokalnych więzi, a tym samym rozwoju potencjału wspólnoty samorządowej.

Kondycja lokalnych organizacji pozarządowych.

Podmioty lokalnego III sektora zgodnie z ideą funkcjonowania Centrum Usług Społecznych w gminie Czarnia są najważniejszymi partnerami w realizowaniu usług społecznych i działań wspierających. Stanowią one najbardziej rozwiniętą część społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki

utworzonym i funkcjonującym strukturalnym oraz potencjałowi organizacyjnemu są zdolne do współpracy od początku funkcjonowania Centrum Usług Społecznych. W lokalnych organizacjach pozarządowych występują również niekorzystne zjawiska mogące utrudniać współpracę lub ograniczać jej zakres. Potrzeby i problemy stowarzyszeń i fundacji powinny stanowić istotny punkt wyjścia do działań wspierających i animujących. Na podstawie rozeznania potrzeb i potencjałów w obszarze kondycja lokalnych organizacji zdefiniowano poniższe kluczowe elementy.

Głównym zauważalnym problemem i jednocześnie słabymi stronami są:

- Ograniczony potencjał do realizacji usług społecznych – wynika głównie z problemów infrastrukturalnych część organizacji (np. brak siedziby, brak niezbędnego wyposażenia); trudności w pozyskiwaniu funduszy (bardzo ograniczona liczba organizacji pozyskuje fundusze zewnętrzne); małej aktywności w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań w zakresie usług społecznych; trudności w procesach zarządzania organizacją, szczególnie zarządzania zasobami ludzkimi (niewystarczające kompetencje, oparcie działań głównie o zaangażowanie społeczne, brak ekspertów, brak środków na szkolenia i rozwój).
- Brak rozwiniętej sieci współpracy w środowisku organizacji pozarządowych – w bardzo ograniczonym zakresie podejmowane są kontakty służące wymianie wiedzy i informacji między organizacjami, podejmowanie tematów wspólnych dla całego sektora, jak również podejmowania wspólnych przedsięwzięć, działań projektowych.
- Postępujące zniechęcenie, wypalenie społeczne i ograniczenie działalności, szczególnie starszych stażem organizacji – wynika to m.in. z wyczerpania misji, braku aktywności członków organizacji, zbyt dużej ilości obowiązków prawnych i finansowych, trudności w pozyskiwaniu funduszy, braku pomysłów i nieznanności dobrych praktyk z działań społecznych.

OSL w odpowiedzi na problemy i słabe strony będzie aktywnie współpracował z stowarzyszeniami w celu pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację działań oddolnych (pochodzących od społeczeństwa) oraz w miarę możliwości wspierał poprzez dzielenie się dobrymi praktykami. Jednocześnie OSŁ będzie zachęcać członków stowarzyszeń do ciągłego poszerzania wiedzy.

Kondycja aktywności obywatelskiej mieszkańców

Procesy związane z aktywizacją i edukacją obywatelską lokalnej wspólnoty mieszkańców to swoisty „inkubator” dla rozwoju różnorodnych potencjałów do usług społecznych i wspierających.

Słabe strony

- Bardzo ograniczony udział mieszkańców w życiu społecznym – związane jest to m.in. z Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020

brakiem wiary mieszkańców w sprawczość i możliwość zmiany na lepsze,

- Brak inicjatyw ukierunkowanych na rozwój dialogu obywatelskiego – brakuje w gminie przestrzeni i okazji do spotkań, dyskusji, warsztatów związanych z działaniami społecznymi, lokalnymi wyzwaniem społecznymi, aktywnością obywatelską.

W odpowiedzi na powyższe słabe strony OSŁ przy współpracy z lokalnymi liderami będzie wspierał mieszkańców przy realizacji inicjatyw oddolnych włączając i jednocześnie zachęcając za każdym razem większą ilość mieszkańców gminy.

Kondycja w zakresie działań animacyjnych dla lokalnej społeczności

Ważnym zadaniem organizatora społeczności lokalnej jest wzmocnienie potencjału gminnej wspólnoty samorządowej w zakresie działań o charakterze wolontariackim, samopomocowym i sąsiedzkim jako form wsparcia społecznego uzupełniającego usługi społeczne świadczone na rzecz mieszkańców przez specjalistów.

Słabe strony

- Brak działania wolontariatu w gminie Czarnia – charakteryzuje się brakiem ośrodka koordynacji działań wolontarystycznych (centrum wolontariatu),
- Bardzo ograniczony zakres działania grup nieformalnych i samopomocowych – w niewielkim stopniu inicjowane są w lokalnych środowiskach działania animujące tego typu podmioty.
- Brak inicjatyw sąsiedzkich – podejmowanych przez grupy mieszkańców, ukierunkowanych na integrację, aktywizację, zaangażowanie społeczne, takich jak: mini projekty społeczne.

Odpowiedzią na wymienione powyżej słabe strony jest działanie Centrum Usług Społecznych w obszarze działań zmierzających do aktywizacji mieszkańców gminy Czarnia, poprzez wprowadzenie otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych na działania społeczne w obszarze rewitalizacji.

5. Społeczno – gospodarcza charakterystyka gminy i jej zasoby.

Informacje ogólne i demograficzne.

Gmina Czarnia jest jedną z najpiękniejszych gmin na Kurpiowszczyźnie charakteryzuje ją malowniczy krajobraz i świeże powietrze, które dają wiele możliwości rozwoju turystyki i wypoczynku. W obrębie Gminy Czarnia (w jej południowej i południowo-wschodniej części) znajdują się fragmenty dwóch obszarów Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków Doliny Omulwi i Płodownicy oraz Bory Chrobotkowe Karaska. Gmina położona jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie ostrołęckim. Powierzchnia Gminy Czarnia wynosi 9253 ha z tego 37,9% powierzchni to lasy. Liczba mieszkańców to około 2600 osób. Na terenie gminy znajdują się dwa rezerwaty przyrody, pomniki przyrody, muzeum brata Zenona, zabytkowy kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, domy z XX wieku i wiele innych ciekawych miejsc wartych odwiedzenia.

Gmina Czarnia położona jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego na granicy z województwem warmińsko-mazurskim. Obszar gminy od strony południowo-zachodniej graniczy wzdłuż rzeki Omulew z gminą Chorzele, od strony południowej z gminą Baranowo, od strony wschodniej z gminą Myszyniec oraz od strony północnej z gminą Rozogi i gminą Wielbark. Gmina Czarnia położona jest w Regionie Etnograficznym Kurpiowskim-Kurpie północne (Kurpie Puszczy Zielonej). Region ten zachował do dziś odrębność kulturową a nawet gwarową. W granicach administracyjnych gminy znajdują się 9 wsi sołeckich. Gmina Czarnia jest najmniejszą gminą wśród gmin kurpiowskich i jedną z najmniejszych gmin w kraju.

W miejscowości Czarnia znajdują się neogotycki kościół. Przed kościołem stoi odlany w brązie pomnik Zenona Żebrowskiego, misjonarza Polski i Japonii, współpracownika Maksymiliana Kolbego. Dużą atrakcją jest Muzeum Kultury Polskiej i Japońskiej, w którym zgromadzono wiele pamiątek dotyczących Brata Zenona Żebrowskiego. Muzeum jest położone w Czarni w sąsiedztwie kościoła i plebanii

Oświata i wychowanie.

Na terenie Gminy Czarnia funkcjonują dwie publiczne szkoły podstawowe: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czarni oraz Publiczna Szkoła Podstawowa im Brata Zenona Żebrowskiego w Surowem. Placówki te dysponują oddziałami przedszkolnymi - dwa oddziały funkcjonują w szkole w Czarni i jeden oddział w szkole w Surowem. Obie placówki szkolne w Gminie Czarnia spełniają standardy tak w zakresie jakości pomieszczeń klasowych jak i ich

wyposażenia oraz zapewniają możliwość prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych na usytuowanych przy nich wielofunkcyjnych boiskach. Na terenie Gminy Czarnia funkcjonuje również, zarządzany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Specjalny Ośrodek Szkolno-wychowawczy w Czarni, który jest placówką szkolno-wychowawczą dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym, niepełnosprawnościami sprzężonymi np. z autyzmem, porażeniem mózgowym, z dysfunkcjami ruchowymi, itp. W szkole funkcjonuje zespół rewalidacyjno-wychowawczy dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim. Specjalny Ośrodek Szkolno-wychowawczy w Czarni nastawiony jest na przyjmowanie dzieci i młodzieży z całego regionu, mając możliwość zakwaterowania podopiecznych w internacie, w pełni przystosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo.

W Gminie Czarnia za ochronę zdrowia mieszkańców odpowiada jedna tego typu placówka tj. Przychodnia Lekarska Kazimierz Dobkowski w Czarni. Przychodnia ta zatrudnia jednego lekarza oraz trzy pielęgniarki, a także dwie położne. W ramach oferowanych usług placówka zapewnia opiekę lekarza rodzinnego oraz badania laboratoryjne. Ponadto wykonywane są badania EKG. Na terenie Gminy Czarnia funkcjonuje jeden Punkt Apteczny, zarządzany przez prywatną firmę, tj. „Paweł Chojnacki Finmed”. Za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Czarnia odpowiada posterunek Policji w Myszyńcu (odległość 11 km), podległy Powiatowej Komendzie Policji w Ostrołęce. Ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową zapewniają 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Czarnia.

Organizacjami pozarządowymi określamy wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku. Na podstawie informacji pozyskanych z portalu organizacji pozarządowych uzyskano dane o organizacjach pozarządowych znajdujących się na terenie Gminy Czarnia. Są to m.in.:

1. Związek Kurpiów,
2. Związek Stowarzyszeń „Kurpsie Razem”, Lokalna Grupa Działania „Kurpsie Razem”,
3. Stowarzyszenie Miłośnicy Ziemi Kurpiowskiej,
4. Koła Gospodyń Wiejskich w Surowem, Bandysiach, Brzozowym Kącie i Długiem,
5. Towarzystwo Kurpiowskie „Strzelec” w Czarni

6. Fundacja DOBRO.STAN
7. Ochotnicze Straże Pożarne w miejscowości Surowe, Czarnia, Brzozowy Kąt, Cyk.

Kultura

W gminie Czarnia placówkami, realizującymi zadania z zakresu szeroko rozumianej kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna w Czarni wraz z jej filią w Surowem. Istotnym elementem integracji społecznej, gdzie dochodzi do spotkań społeczności lokalnej są świetlice wiejskie działające w Remizach Ochotniczych Straży Pożarnych w Czarni, Bandysiach i Brzozowym Kącie. W Gminie Czarnia nie ma Domów Kultury. Jediną placówką kulturową jest Gminna Biblioteka Publiczna. Biblioteka nie posiada wystarczająco rozwiniętej infrastruktury i realizując wszelkiego rodzaju przedsięwzięcia korzysta z pomieszczeń wyżej wspomnianych świetlic wiejskich.

Gminna Biblioteka Publiczna (zlokalizowana w budynku remizo-świetlicy OSP), realizuje zadania z zakresu propagowania kultury w społeczności lokalnej. Poza ofertą księgozbioru, biblioteka oferuje bezpłatny dostęp do internetu, organizuje występy, wydarzenia czytelnicze (np. akcja Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek), wystawy, spotkania autorskie z twórcami różnych dziedzin sztuki, bierze udział w projektach takich jak np. „Mała Książka-Wielki Człowiek”, ogłoszony przez Instytut Książki. Ważnym, elementem działalności bibliotek jest także oferta spędzania czasu wolnego skierowana przede wszystkim do dzieci i młodzieży, w postaci konkursów i wycieczek, a także zajęć organizowanych w okresie wakacji oraz ferii.

Na terenie gminy działają autentyczni twórcy sztuki kurpiowskiej i rękodzieła ludowego. Wyrabiają kierce, kwiaty z bibuły, wycinanki, pisanki itp. W Czarni ma siedzibę Kurpiowski Zespół Folklorystyczny „Carniaci”, który powstał w 1935r. i działa do chwili obecnej. Zespół ten tańczy wszystkie tańce kurpiowskie oraz wystawia widowiska, np.: „Na łowy”, „Szopka Kurpiowska”, „Wesele Kurpiowskie” i wiele innych. Na terenie Gminy Czarnia działa także Kapela Brata Zenona, który propaguje poprzez swą działalność regionalną kulturę kurpiowską. W Gminie Czarnia rozwija się agroturystyka, a wczasowicze chwalą sobie gościnność, ciszę i spokój. Na terenie gminy obecnie działa 5 gospodarstw agroturystycznych

Sytuacja mieszkaniowa.

Zabudowa mieszkaniowa (w tym także zabudowa zagrodowa) w gminie pod względem przestrzennym nie posiada - poza ośrodkiem gminnym (Czarnia) - wytworzonych, zwartych układów urbanistycznych. Około 90,00% zabudowy to rozproszona zabudowa kolonijna, z nielicznymi skupiskami zwartych układów ulicowych, których udział w skali gminy nie przekracza ok. 10,00% posesji. Analiza stanu zabudowy mieszkaniowej w gminie wskazuje, że część osób

funkcjonuje w trudnych warunkach mieszkaniowych, a rozproszona zabudowa stanowi problem w zaopatrzeniu budynków w infrastrukturę techniczną i społeczną.

Rynek pracy.

Dominującą funkcją gospodarczą Gminy Czarnia jest rolnictwo; 65,70% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Czarnia pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,50% w przemyśle i budownictwie, a 8,90% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,50% pracuj w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Zaobserwowano ogólny spadek liczby osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne na przestrzeni 5 lat. Stopa bezrobocia wyniosła w 2019 roku 2,50%, podczas gdy w 2015 roku aż 4,85%. Jest to mniejsza wartość niż dla powiatu i województwa - w powiecie stopa bezrobocia wyniosła 9,20%, a w województwie 5,60% Udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł w 2019 roku 2,20%. Więcej jest bezrobotnych kobiet niż mężczyzn. Większy odsetek kobiet wśród osób poszukujących pracy wynika m.in. z obowiązków macierzyńskich i niechęcią zatrudniania przez pracodawców kobiet wychowujących małe dzieci lub potencjalnie mogących zostać matkami w najbliższym czasie. Trudniejszy jest także powrót do aktywności zawodowej kobiet po przerwie związanej z macierzyństwem. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej wyniósł aż 12,00 %. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Czarnia 58 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 47 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. W Gminie Czarnia w rejestrze REGON zarejestrowanych było 46 podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Czarnia najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo, handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych.

6. Działania związane z OSL.

OBSZAR DZIAŁAŃ	ZADANIA	REALIZATOR
Animacja	Aktywne zachęcanie senioralnej grupy społeczności lokalnej w gminie Czarnia do uczestnictwa w Klubach Seniora	CUS, KIPUS, OSL
	Zachęcanie instytucji z terenu gminy Czarnia do włączania się w świadczenie usług społecznych	CUS, KIPUS, OSL
	Przekazywanie informacji na temat prowadzonych działań metodą OSL	OSL
	Organizowanie Społeczności Lokalnej – szereg kampanii informacyjnych przy użyciu różnych nośników informacji np. ulotki, broszurki, plakaty	CUS
	Utrzymywanie kontaktu z mieszkańcami w celu monitorowania bieżących potrzeb poprzez upublicznienie adresu e-mail, strony internetowej, itp. oraz uczestnictwo w ramach możliwości w prowadzonych przedsięwzięciach.	CUS, OSL
	Organizowanie imprez integracyjnych z aktywnym udziałem mieszkańców z wykorzystaniem ich potencjału i umiejętności	CUS, OSL, NGO
	Budowanie partnerskich relacji pomiędzy OSL a mieszkańcami w celu zwiększenia przepływu informacji.	CUS, OSL
Sieciowanie	Nawiązywanie współpracy z okolicznymi stowarzyszeniami w celu wsparcia działań OSL	CUS, OSL
	Włączanie do działań OSL osób publicznych i samorządowców	CUS, OSL
Planowanie społeczne	Podsumowanie działań OSL oraz ustalenie planu działania na przyszłość.	CUS, OSL

Niniejszy Plan powstaje na okres 2 lat. Działania wynikające z planu będą na bieżąco monitorowane poprzez badania ankietowe na zakończenie każdego przedsięwzięcia realizowanego wspólnie z NGO z terenu gminy Czarnia. Dodatkowo będą przeprowadzone ankiety monitorujące potrzeby społeczności lokalnej w danych obszarach działalności Centrum np. w obszarze „Animacja lokalnej społeczności” czy „Promocja i ochrona zdrowia:”. Ujęte w powyższej tabeli działania mogą ulec zmianie i będą na bieżąco aktualizowane w miesięcznych planach organizowania społeczności lokalnej, które zamieszczane są na oficjalnej stronie CUS.

7. Podsumowanie.

Wdrożenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnia w części dotyczącej organizowania społeczności lokalnej niesie za sobą również ryzyka, które wynikają z wielu subiektywnych i obiektywnych przyczyn. Do najważniejszych ryzyk, które mogą spowolnić lub w sposób niezadowolający wdrożyć OSŁ należy zaliczyć:

1. Innowacyjność projektu.

Pomimo wielu opracowań teoretycznych dotyczących OSŁ, brak jest w Polsce doświadczeń w tym zakresie, które mogłyby być podstawą do porównania skuteczności podejmowanych w Gminie Czarnia działań. Każde przedsięwzięcie w ramach OSŁ, będzie podlegać szczegółowej analizie i obserwacji od momentu planowania, aż do momentu realizacji. Ograniczenie tego ryzyka, podlegać będzie na dokonywaniu bieżących korekt i dostosowywanie działań do zmieniających się oczekiwań mieszkańców.

2. Przedłużający się stan epidemii.

Jeżeli sytuacja epidemiologiczna w najbliższych miesiącach nie ulegnie radykalnej poprawie, działania w ramach OSŁ muszą spełniać wszystkie rygory związane z przestrzeganiem określonych przepisów i zarządzeń z tym związanych. Stan taki może doprowadzić do znacznego ograniczenia działań prowadzących w środowisku, lub ograniczyć w istotny sposób zasięg oddziaływania podejmowanych działań – np. mniejsza liczba osób objętych działaniem, przestrzeganie rygorów epidemiologicznych, utrudnienia w przemieszczaniu się lub gromadzeniu publicznych, obawy uczestników i organizatorów przed ryzykiem zakażenia, itp. Ryzyko to może być zmniejszone lub ograniczone poprzez działania on-line, zapewnienie niezbędnych środków bezpieczeństwa, ograniczenie liczby uczestników, prowadzenie działań na terenie otwartym itp.

3. Trudności w identyfikacji i pozyskaniu liderów w społeczności.

Celem działania OSŁ jest wzrost aktywności i podejmowania działań w środowiskach, które są

marginalizowane, wykluczone lub występują w nich inne problemy społeczne. Skuteczność działań będzie tym większa, im większa będzie liczba lokalnych liderów, którzy swoimi umiejętnościami, zaangażowaniem lub autorytetem włączą się w działania OSL. Brak identyfikacji lub zaangażowania tych osób, utrudni uwiarygodnienie działań OSL, szerokie dotarcie do odbiorców lub wzbudzenie zaufania. Ryzyko to można zmniejszyć poprzez edukowanie lokalnych liderów, włączenie ich do planowania i bezpośredniej realizacji działań oraz motywowanie ich poprzez promocję w mediach społecznościowych i stronie internetowej.

4. Brak zainteresowania odbiorców działaniami OSL.

Mieszkańcy wybranych środowisk, są w pewien sposób "zamknięci" na nowatorskie działania. Przyzwyczajeni są do niezmiennego rytmu prowadzonego życia. Nie oczekują zmian, "bo jest im tak wygodnie" lub nie wierzą, "że mogą zmienić swoje życie". Ryzyko to można zmniejszyć poprzez planowanie i realizację działań metodą "małych kroków". Rozpocząć od działań mniejszych, angażujących mniejszą liczbę mieszkańców i rozwijać te działania, pokazując efekty jakie można osiągnąć.

5. Trudności w pozyskaniu partnerów do prowadzonych działań.

Większość działań zaplanowanych przez OSL będzie realizowanych przez różne instytucje, stowarzyszenia posiadające odpowiednie doświadczenie w takich działaniach. Mogą to być zarówno podmioty ekonomii społecznej jak i wyspecjalizowane placówki. Istnieje ryzyko, że przedstawione propozycje działań OSL, nie znajdą się w sferze zainteresowań tych instytucji. Ryzyko to można zmniejszyć poprzez wcześniejsze konsultacje zaplanowanych działań, wyznaczenie zadań lub oferowanie odpowiednich warunków realizacji.

Sporządził:

Zatwierdził: